

Др Драган Јовашевић,*
Редовни професор Правног факултета,
Универзитет у Нишу

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ ЧЛАНАК
doi:10.5937/zrgfni1775129J

UDK: 343.281(430)

Рад примљен: 11.01.2017.
Рад прихваћен: 11.06.2017.

УСЛОВНА ОСУДА У НЕМАЧКОМ КРИВИЧНОМ ПРАВУ**

Апстракт: У циљу ефикасне заштите друштвених вредности од криминалитета, све државе познају више врста кривичних санкција. То су: 1) казне, 2) мере упозорења, 3) мере безбедности, 4) санкције за малолетнике и 5) санкције за правна лица. Основна, најстарија и најзначајнија врста кривичних санкција је казна. Она је прописана за највећи број кривичних дела у кривичном праву. Но, поред и уместо казне, у судској пракси посебан значај и улогу имају мере упозорења. Од када су се појавиле, почетком 20. века, у систему кривичних санкција, оне бележе пораст у примени према учиниоцима кривичних дела. Посебно када се ради о примарним, нехатним, случајним учиниоцима, када се ради о кривичним делима која немају тежу последицу и чији учинилац не представља личност са криминалним карактеристикама. Сва савремена кривична законодавства (укључујући и немачко законодавство) предвиђају мере упозорење – условну осуду. Условна осуда је условно одлагање извршења изречене казне затвора за одређено време, под условом да осуђено лице не учини ново кривично дело и да испуни друге постављене обавезе. За примену ове санкције потребно је испуњење два услова: а) формалног, који је везан за изречену казну затвора и б) материјалног, који представља уверење (оцену) суда да је примена ове санкције оправдана и нужна у конкретном случају. Многа савремена законодавства, као и законодавство СР Немачке, разликују две врсте условне осуде: 1) обичну (класичну) условну осуду и 2) условну осуду са заштитним надзором. Ако осуђено лице не поступи по налогу суда, закон предвиђа могућност обавезног или факултативног опозивања условне осуде.

Кључне речи: кривично дело, немачко право, суд, кривичне санкције, мера упозорења, условна осуда.

* jovas@prafak.ni.ac.rs

** Рад је резултат истраживања на пројекту: “Заштита људских и мањинских права у европском правном простору” који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

1. Увод

Условна осуда као врста, облик, форма упозоравајућих, опомињућих или адмонитивних кривичних санкција (Pavišić, Grozdanić, Veić, 2007: 244–250) је настала у САД (Бостон, 1841. године) средином 19. века као супститут (Мрвић Петровић, 2005: 160–164) кратке казне затвора у случајевима када њено извршење није нужно за остварење сврхе кажњавања. Она је представљала даљи допринос развоју идеје специјалне превенције и индивидуализације у примени кривичних санкција према учиниоцима лакших кривичних дела. Мере упозорења (Lazarević, Vučković, Vučković, 2004: 159–165) су законом предвиђене мере друштвене реакције које суд у законом предвиђеном поступку изриче пунолетном учиниоцу скривљеног кривичног дела, а које се у циљу заштите друштва од криминалитета састоје у упозорењу учиниоца да му, у случају поновног извршења кривичног дела, слободе и права, која иначе ужива као и сваки грађанин, могу бити одузете или ограничене за одређено време и под одређеним условима. Најзначајнија мера упозорења у савременом систему кривичних санкција је условна осуда која се најчешће јавља у два облика и то као: а) условна осуда у класичном смислу и б) условна осуда са заштитним надзором (Petrović, Jovašević, Ferhatović, 2016: 217–223).

У правној теорији се истичу следеће карактеристике мера упозорења (Стојановић, 2000: 217–219): а) то су мере опомене и упозорења које не садрже зло, репресију или принуду у смислу одузимања или ограничавања слобода или права учиниоцу кривичног дела, али предочавају, указују на могућност њихове примене. Но, и овде се ради о мерама које се примењују принудно према учиниоцу дела, дакле, против и мимо његове воље, б) то су мере које представљају супституте кратке казне затвора или новчане казне јер је њихова примена везана за казну, в) оне се примењују зависно од природе, тежине и врсте кривичног дела, односно својстава личности његовог учиниоца (примарни, ситуациони, нехатни учиниоци) када суд дође до уверења да је изрицање казне непотребно, па чак и некорисно са аспекта остварења сврхе примене кривичних санкција, г) хумани карактер ових мера произилази из њихове природе, карактера и дејства јер оне не представљају зло и принуду према учиниоцу кривичног дела и д) са аспекта њихове сврхе, ради се о санкцијама изразито специјално превентивног карактера (Бабић, Марковић, 2008: 398–401).

2. Појам и системи условне осуде

Условна осуда је одлагање извршења утврђене (или изречене) казне учиниоцу кривичног дела под условом да за време које одреди суд не

изврши ново кривично дело и испуни друге постављене обавезе у погледу свога понашања¹. Ако условно осуђено лице не изврши ново кривично дело у одређеном року и испуни друге постављене обавезе, тада до извршења казне неће ни доћи, а оно ће се сматрати као да није ни осуђивано. У противном, условна осуда се опозива, а утврђена (или изречена) казна се извршава. То значи да је условна осуда опраштање казне (или привремено одрицање државе да изрекне казну) учиниоцу дела од стране друштва под одређеним условима, опраштање које је базирано на уверењу да ће се учинилац убудуће владати у складу са нормама правног поретка и да неће вршити кривична дела (Selinšek, 2007: 297–306).

У савременом кривичном праву условна осуда је самостална кривична санкција (Hogvatić, 2003: 221–225) где суд утврђује казну учиниоцу за извршено кривично дело и истовремено одређује да се она неће извршити ако осуђени за време које суд одреди (време проверавања или време кушње), не учини ново кривично дело. То значи да се изрицањем условне осуде учиниоцу кривичног дела утврђује казна, али се не изриче, што указује на карактер ове васпитно-прекорне и упозоравајуће санкције. У теорији се могу наћи и схватања према којима код условне осуде држава не одустаје од реакције на кривично дело чиме се остварује праведност, те генерална и специјална превенција, али се према учиниоцу кривичног дела показује обзирност тако да се поштеђује од извршења казне (Novoselec, 2004: 379).

Постоје три система условне осуде који су се развили из института "*probation*". То су: а) континентални, б) англоамерички и в) мешовити систем (група аутора, 1995: 698–704).

Према континенталном (француско-белгијском систему који се још назива и "*sursis*", а који је уведен на идеју сенатора Беранжеа) суд води кривични поступак према учиниоцу кривичног дела и изриче му врсту и меру казне, али чије извршење одлаже за одређено време и под одређеним условима (Симић, Трешњев, 2010: 167–172). Учиниоца се за то време не сматра осуђиваним лицем ако испуни постављене услове. Предности овог система су јер се учиниоцу кривичног дела суди и изриче казна тако да се у случају

1 У савременом кривичном праву позната је и парцијална условна осуда. Њу познају нпр.: члан 132-31 француског Кривичног законика, члан 43 аустријског Кривичног законика и члан 57 Казненог закона Хрватске. Овим законским решењима је предвиђена могућност условног одлагања извршења само дела утврђене казне затвора. У том случају се условна осуда претвара у антиципирани условни отпуст (O.Triffterer, *Osterreichisches Strafrecht, Allgemeiner teil*, Wien - New York, 1994; E. Foregger, E. Serini, E., *Strafgesetzbuch*, Wien, 1989; *Code penal du France, Version consolidee au 7 aout 2013*, Paris, 2013; K. Turković et al., *Komentar Kaznenog zakona*, Zagreb, 2013).

њеног опозивања приступа извршењу већ изречене (или утврђене) казне. Пресуда се доноси на бази свежих и непосредно утврђених доказа, тако да је мала могућност да дође до грешака у прикупљању, утврђивању и судској оцени доказа (Чејовић, 2002: 503–508).

Код англоамеричког система (Turković et al, 2013: 82–87) нема вођења кривичног поступка, већ се суђење одлаже за време док се учинилац кривичног дела ставља под систем прокушавања, односно под надзор органа правосуђа и јавне безбедности, ако он на то пристаје. Англоамерички систем прокушавања је повољнији за учиниоца кривичног дела с обзиром на то да не долази до суђења и изрицања казне (па се такво лице не сматра осуђиваним), а заштитни надзор који врше одређена лица или органи (установе), штити га од искушења и пружа му помоћ у савладавању свакодневних животних проблема за укључивање у друштвено-користан рад и уздржавање од кршења прописа. Недостатак овог система долази до изражаја у случају опозивања прокушавања, када накнадно долази до суђења и изрицања осуде јер тада могу настати тешкоће око прикупљања и правилног, потпуног и законитог утврђивања и оцене доказа због протекла времена (Јовашевић, 2016: 243–249).

Како би се ова два система приближила, а тиме отклониле недоследности и недостаци једног и другог, савремено кривично законодавство познаје и трећи – мешовити систем условне осуде. Он се своди на одлагање извршења изречене казне за одређено време уз наметање осуђеном лицу одређених обавеза и надзор над њиховим извршењем од стране одговарајућих служби (Grozđanić, Škorić, Martinović, 2013: 219–220).

Имајући у виду чињеницу да поједина кривична законодавства још од времена појаве првих писаних правних споменика у већој или мањој мери својим оригиналним правним решењима утичу на друге касније донете законске текстове других држава (тенденција унификације кривичног права), где се посебно истичу француско или немачко, а у 20. веку англоамеричко право, то је потребно да у одређеној мери анализирамо поједина инострана кривична законодавства како би и наша домаћа правна наука, па и законодавац, имао сазнања о доступним иностраним искуствима у циљу упоређивања националног права и предвиђања нових, савременијих и напреднијих правних решења. У том смислу се у европском правном простору истичу решења садржана у Кривичном законнику Савезне Републике Немачке који врши велики утицај посебно на законодавства новонасталих европских држава (после нестанка СССР, Чехословачке и СФР Југославије).

3. Појам и облици условне осуде у немачком праву

У систему кривичних санкција у праву Савезне Републике Немачке, Кривични законик (КЗ), у верзији која је проглашена 13. новембра 1998. године², у поглављу број четири под називом: “Условна суспензија казне затвора” (Strafaussetzung zur Bewahrung) предвиђа условну осуду као специфичну кривичну санкцију која представља супститут, замену за претходно изречену казну затвора кривично одговорном учиниоцу кривичног дела (Weigend, 2012: 698–704). Ради се о облику условне суспензије изречене казне затвора која се неће извршити (и поред тога што је изречена) под одређеним условима.

За разлику од неких других кривичноправних система који познају више врста условне осуде (нпр. француско кривично право познаје чак четири облика условне осуде), овај Законик познаје условну осуду која се јавља у два облика. То су (Ebert, 1993: 289–291):

1. условна осуда (у класичном смислу) и
2. условна осуда са надзором.

3.1. Изрицање условне осуде

Условна осуда (Strafaussetzung) је условно одлагање извршења изречене казне затвора за одређено време под условом да осуђено лице испуни постављене захтеве и обавезе, односно да се влада, живи и понаша у складу са датим упутствима (Lackner, Kuehl, 1997: 317–321).

Тако у члану 56 Кривични законик Немачке прописује следеће услове (претпоставке) за изрицање ове специфичне кривичноправне мере за сузбијање лакших облика и видова криминалитета (Schonke, Schroder, 2010: 649–653):

1. формални услов (претпоставка) – да је учинилац кривичног дела осуђен на казну затвора у трајању до једне године и
2. материјални услов (претпоставка) – уверење (оцена) суда да постоје разлози да се основано верује, очекује да ће само изречена казна послужити као довољно упозорење осуђеном лицу услед кога исти неће чинити убудуће кривична дела без издржавања казне. Суд при томе посебно узима у обзир следеће околности као што су: а) карактер личности осуђеног лица, б) његов досадашњи живот, в) околности под којима је учињено кривично дело, г) његово понашање после извршења кривичног дела и д) околности и циљеви који се очекују од условне осуде.

2 Bundesgesetz. Strafgesetzbuch – StGB.BGBl 1974/60.

Изузетно, Кривични законик у ставу 2 ове одредбе дозвољава могућност изрицања условне осуде и у случају када је претходно изречена казна затвора до две године. То значи да условна суспензија изречене казне затвора у трајању преко две године није могућа.

Наиме, суд може под наведеним материјалним условима да обустави (суспендује) извршење изречене казне затвора која не прелази две године ако после свеобухватне процене извршеног кривичног дела (врсте објекта напада, обима и интензитета проузроковане последице, места, времена, начина и средства извршења и других околности под којима је дело извршено), као и карактера личности осуђеног лица утврди да постоје одговарајуће околности за то. Приликом доношења ове одлуке суд посебно узима у обзир све напоре и залагања осуђеног лица да надокнади штету која је настала извршењем кривичног дела (држање учиниоца после извршења кривичног дела).

Извршење казне затвора које траје дуже од шест месеци се не може суспендовати путем условне осуде (сходно члану 56, став 3 КЗ) ако то није оправдано и нужно са аспекта генералне превенције. То упућује на закључак да је примена условне осуде могућа само ако је то у складу са циљевима генералне (опште) превенције, под условом да се ради о суспензији извршења казне затвора у трајању преко шест месеци (Sauer, 1954: 269–271).

При томе је сам Законик у одредби члана 56, став 4 изричито искључио могућност делимичне, парцијалне условне осуде (какву предвиђају нека упоредна кривична законодавства као што су: члан 132–31 Кривичног законика Француске, члан 43 швајцарског Кривичног законика, члан 57 Казненог закона Хрватске или члан 43а Кривичног законика Аустрије). Према овом законском решењу суспензија се не може ограничити само на део изречене казне.

Такође, суспензија изречене казне затвора се не може искључити временом које је учинилац кривичног дела провео у притвору или другом облику лишења слободе које је одређено од стране надлежног органа до суђења.

При изрицању условне осуде суд одређује и време проверавања, време кушње или "оперативни период". Сходно законском решењу време проверавања може да траје од две до пет година. У сваком конкретном случају изрицања условне осуде суд одређује и конкретно време трајања времена проверавања. То је време у коме се прати понашање, рад и живот условно осуђеног лица, у коме му се постављају одређене обавезе и дају упутства, односно контролише њихово испуњавање.

У случају да неку од постављених обавеза осуђено лице не испуни уште или не испуни благовремено и квалитетно, долази до опозивања условне суде. То значи да је оцена суда о будућем понашању условно осуђеног лица при изрицању условне осуде (условне суспензије казне затвора) била погрешна, па и да сама условна осуда није требала да буде изречена. Тада се осуђено лице упућује на извршење претходно изречене (и условно суспендоване) казне затвора (Schmidhaeuser, 1983: 412–418).

Време проверавања почиње да тече од дана правноснажности одлуке о суспензији изречене казне затвора. Но, тај период се може касније, а пре његовог истека, смањити на минимум или пак продужити до максимума његовог законског трајања.

Приликом изрицања условне осуде, суд условно осуђеном лицу може да наложи испуњење одређених захтева усмерених на поправку (накнаду – реституцију) кривичним делом проузроковане штете. Осуђеном лицу се у том случају не смеју постављати неразумни захтеви. Када су такви захтеви "неразумни" – представља фактичко питање које суд процењује у сваком конкретном случају.

Суд при изрицању условне осуде може осуђеном лицу да одреди следеће обавезе (захтеве) који морају бити испуњени у судском одлуком одређеном року, али најдуже до истека времена проверавања. То су следећи захтеви (Curtius, Curtius, 1955: 317–321):

1. да што је могуће пре надокнади (исправи) штету проузроковану кривичним делом,
2. да плати одређени износ новца у корист добротворне организације ако се то чини прикладним у светлу извршеног кривичног дела и карактера личности учиниоца,
3. да обавља друштвено-користан рад и
4. да уплати судском одлуком одређени износ новца у јавни трезор.

Законодавац је при томе обавезао суд да не може условно осуђеном лицу да одреди такве захтеве (обавезе) уколико њихово испуњавање не утиче на репарацију, надокнаду, исправљање проузроковане штете.

Ако пак осуђено лице понуди обављање одређених активности (послова) у циљу отклањања проузроковане штете, суд се прелиминарно уздржава од одређивања неког од наведених захтева (обавеза) ако се може очекивати да ће таква понуда бити испоштована, односно испуњена од осуђеног лица.

Суд је приликом изрицања условне осуде овлашћен да наложи одређена упутства осуђеном лицу по којима је овај дужан да поступа у време трајања проверавања, нарочито ако осуђено лице непосредно захтева такву помоћ како не би даље чинило кривична дела. И у овом случају законодавац одређује да се пред осуђено лице не могу постављати "неразумна" упутства.

Тако суд може, посебно, да усмерава осуђено лице следећим обавезама – упутствима (Burkhard, 1995: 389–396):

1. да прати упутства која се односе на његово пребивалиште, образовање, рад и коришћење слободног времена или његово финансијско пословање,
2. да се у одређено време јавља суду или другом државном органу,
3. да не остварује или одржава контакт са жртвом или одређеним лицима или лицима из одређене групе која га могу навести на даље вршење кривичних дела, нити да им даје запослење, да их обучава или да им даје склониште,
4. да не поседује, носи или даје другоме на чување поједине предмете који би их могли навести на даље вршење кривичних дела и
5. да испуни постављену обавезу издржавања одређених лица.

Поред наведених, суд је овлашћен да условно осуђеном лицу изрекне и следећа упутства као што су:

1. да се подвргне лечењу инвазивне природе или лечењу од болести зависности или
2. да борави у одговарајућем дому или институцији, али само уз његов пристанак.

Ако је пак осуђено лице дало одређене гаранције које се односе на његово будуће понашање, суд обично не изриче упутства ако је оправдано очекивање да ће те гаранције бити испоштоване.

3.2. Условна осуда са надзором

Посебан облик условне осуде је предвиђен у одредби члана 56с КЗ. То је условна осуда са надзором. Према овом законском решењу суд осуђеном лицу може да одреди надзор и усмерење од стране службеника за пробацију (службеника за условни отпуст). Овај надзор који садржи одређене мере помоћи, заштите и старања треба да помогне осуђеном лицу да лакше, брше, ефикасније и квалитетније поступа по датим упутствима и захтевима

како би променило своје понашање и владало се у складу са нормама правног поретка уздржавајући се од даљег вршења кривичних дела. Тако се условно осуђеном лицу током целог или током само дела трајања времена проверавања (оперативног периода) могу издати одређене наредбе и одредити мере надзора над животом, радом, школовањем и понашањем ако се то чини неопходним како би се спречило његово даље вршење кривичних дела (Laufhuetten, Saan, Tiedemann, 2007: 598–603).

Суд обично издаје наредбу за извршење одређеног надзора ако су кумулативно испуњена два услова (претпоставке). То су:

- а) да се суспендује изречена казна затвора која је дужа од девет месеци и
- б) да осуђени има мање од двадесет седам година живота.

Службеник за условни отпуст (службеник за пробацију) је дужан да осуђеном лицу понуди помоћ и негу. У сарадњи са судом он надгледа осуђено лице у погледу испуњења свих постављених захтева и датих упутстава, као и свих понуда и обећања које је дао сам осуђени. Он је овлашћен да подноси извештај о понашању осуђеног лица у временским периодима које утврди суд, као и да обавештава суд о озбиљним и сталним кршењима датих захтева, упутстава, понуда и обећања од стране условно осуђеног лица.

Службеника за условни отпуст именује суд у сваком конкретном случају. Он је обавезан да остварује своју функцију пуно радно време или хонорарно. Суд му може и издати упутства у вези са обављањем његове функције.

Суд може зависно од постигнутих резултата и успеха у остварењу датих упутстава или постављених захтева у току трајања времена проверавања (оперативног периода) да накнадно изрекне нове, измени или одустане од претходне одлуке (члан 56d КЗ).

3.3. Опозивање условне осуде

Сходно одредби члана 56f Кривични законик Немачке одређује више основа за опозивање условне осуде (Widerruf der Strafaussetzung). У том случају изречена условна осуда се укида, а претходно изречена казна затвора се извршава. На овом месту је важно истаћи да немачки законодавац познаје само факултативно опозивање условне осуде. То значи да и када су испуњени законом прописани основи, суд није обавезан, већ је само овлашћен, зависно од околности конкретног случаја, да донесе одлуку о опозивању условне осуде или не. Своју одлуку у сваком случају суд мора

детаљно да образложи. Као основе за опозивање условне осуде Кривични законик наводи следеће (Ebert, 1993: 289–291):

1. ако осуђено лице учини кривично дело током трајања времена проверавања (оперативног периода) показујући да су тиме очекивања на којима је суспензија заснована изневерена,
2. ако осуђено лице грубо или упорно крши дата упутства или упорно избегава надзор и усмеравање службеника за условни отпуст, стварајући тиме разлог на основу кога се верује да ће он учинити ново кривично дело и
3. ако условно осуђено лице грубо или упорно крши постављене захтеве од стране суда.

Први основ за опозивање условне осуде се примењују не само у случају накнадно извршеног кривичног дела, већ и у случају ако условно осуђено лице изврши кривично дело у времену од изрицања условне осуде до њене правноснажности, ако му се накнадно утврди збирна казна (изрекне казна сходно правилима за одмеравање казне за дела у стицају). У свим наведеним случајевима суд неће опозвати условну осуду ако је мишљења да би било довољно да условно осуђеном лицу зависно од конкретних околности (Gorpp, 1998: 288–289):

1. наметне (постави) додатне захтеве или изда друга потребна упутства, а нарочито да стави осуђено лице под надзор службеника за условни отпуст или
2. продужи трајање времена проверавања (оперативни период) или периода надзора. У овом случају оперативни период не сме бити продужен за више од једне половине од првобитно одређеног трајања времена.

Законодавац је такође у одредби члана 56g КЗ одредио да се осуђеном лицу не може одредити надокнада за услуге које су му пружене у погледу испуњавања захтева, понуда, упутстава или обећања.

Специфично решење предвиђа немачки законодавац у одредби члана 56e КЗ. Према овом решењу ако суд не опозове условну осуду у случају испуњења законом одређених основа, обавезан је да смањи казну након истека трајања оперативног периода. Но, и у овом случају суд може да опозове смањење казне ако је лице осуђено на казну затвора од најмање шест месеци за намерно (хотимично) извршење кривичног дела у току трајања оперативног периода.

При томе је изричито одређено да се опозивање условне осуде може изрећи само у року од годину дана од истека времена проверавања (оперативног периода) и шест месеци након што новодонета пресуда постане правноснажна.

4. Закључак

Савремено кривично законодавство познаје разуђен систем мера друштвене реакције према учиниоцима кривичних дела (и прекршаја). То је тзв. плуралистички систем кривичних санкција. Казне, најзначајније и најстарије врсте кривичних санкција у различитим облицима (где приоритет имају казна затвора и новчана казна), и даље су у посебном делу кривичних закона (законика) прописане за највећи број кривичних дела. Но, оне нису и најчешће изрицана врста кривичних санкција у судској пракси. У одлучивању о врсти и мери друштвене реакције према учиниоцу кривичног дела у сваком конкретном случају судско веће је овлашћено да изабере ону санкцију за коју сматра да ће најбоље остварити сврху, циљ кривичног законодавства – заштиту најзначајнијих друштвених добара и вредности кроз специјалну и генералну превенцију.

Управо је то поље где санкције које су супститути или алтернатива примене казне налазе оправданост и целисходност своје примене. Ту се по свом карактеру и природи издвајају различите мере упозорења (упозоравајуће, опомињуће или адмонитивне кривичне санкције). Њиховом применом се учинилац кривичног дела (осуђено лице) само упозорава на штетност и неприхватљивост противправног понашања, али му се још увек не одузимају или ограничавају Уставом и законима заарантована права и слободе. Но, то упозорење је праћено и претњом непосредне примене казне уколико такво лице настави са кршењем прописа и вршењем кривичних дела.

Међу мерама упозорења посебан значај има условна осуда. То је, у највећем броју савремених законодавстава, па тако и у праву Савезне Републике Немачке, супститут за претходно изречену казну затвора. Наиме, суд учиниоцу кривичног дела изриче казну затвора (сем законом изричито искључених казни) која се не извршава за одређено време и под одређеним условима. Од ове санкције се много очекује у политици сузбијања криминалитета, па бројна савремена кривична законодавства познају више различитих облика (потпуна и делимична) и форми изрицања и извршења ове врсте санкције. У том погледу се посебно истиче својим узором и кривично законодавство СР Немачке које познаје више различитих облика изрицања и извршења ове санкције. То треба да омогући бољу

и ефикаснију индивидуализацију кривичне санкције која треба да је саображена потребама сваког конкретног учиниоца кривичног дела (и особинама његове личности), као и захтевима криминалне политике, те задовољења правде.

Тако је у одељку 4 Кривичног законика СР Немачке прописана условна осуда као једина мера упозорења (опомињућа или адмонитивна кривична санкција). Законик предвиђа два облика условне осуде која, заправо, представља условну суспензију изречене казне затвора (али не и друге врсте казни) у трајању до једне, а изузетно до две године, под одређеним условима, захтевима и упутствима које условно осуђено лице мора да испуни у време трајања рока проверавања (оперативног периода) – члан 56 КЗ. Време проверавања може да траје од две до пет година и суд у сваком конкретном случају одређује његово ефективно трајање.

Поред редовне, класичне условне осуде, Кривични законик Немачке предвиђа и условну осуду са надзором. Услови (претпоставке) и за њено изрицање су исти као и код обичне условне осуде. Суд одређује према околностима, природи и последици учињеног кривичног дела и, нарочито, према карактеру личности осуђеног лица, који од ова два облика условне осуде ће изрећи у конкретном случају. Када изрекне условну осуду са надзором, тада суд одређује захтеве, надзор и упутства над животом, радом и понашањем осуђеног лица за време трајања рока проверавања. Тај надзор обављају посебно специјализована лица – службеници за пробацију – службеници за условни отпуст.

У случају неиспуњења постављених обавеза и датих упутстава и изреченог надзора, односно у случају извршења новог кривичног дела у време трајања проверавања и накнадног сазнања за раније учињено кривично дело, Законик предвиђа могућност факултативног опозивања условне осуде. Тада се условна осуда укида и претходно изречена казна затвора извршава.

Литература

Бабић, М., Марковић, И. (2008). *Кривично право. Општи део*. Бања Лука: Правни факултет.

Burkhard, J. (1995). *Strafgesetzbuch: Leipziger Kommentar*. 11. Auflage. Berlin, New York : Walter de Gruyter.

Ebert, U. (1993). *Strafrecht*. Heidelberg: C.F.Muller.

Grozđanić, V., Škorić, M., Martinović, I. (2013). *Kazneno pravo. Opći dio*. Rijeka: Pravni fakultet.

Gropp, W. (1998). *Strafrecht. Allgemeiner teil*. Berlin: Duncker.

Група аутора (1995). *Коментар КЗ СР Југославије*. Београд: Савремена администрација.

Јовашевић, Д. (2016). *Кривично право. Општи део*. Београд: Досије.

Lazarević, Lj., Vučković, B., Vučković, V. (2004). *Komentar Krivičnog zakonika*. Cetinje: Obod.

Laufhuetten, H.W., Saan, R.R., Tiedemann, K. (2007). *Strafgesetzbuch, Leipziger Kommentar: Grosskommentar*. 12. Auflage. Berlin : Duncker, Humboldt.

Lackner, K., Kuehl, K. (1997). *Strafgesetzbuch mit Erlaeuterungen*. 22. Auflage. Munchen: Beck.

Мрвић Петровић, Н. (2005). *Кривично право*. 2005. Београд: Службени гласник.

Novoselec, P. (2004). *Opći dio kaznenog prava*. Zagreb: Pravni fakultet.

Pavišić, B., Grozđanić, V., Veić, P. (2007): *Komentar Kaznenog zakona*. Zagreb: Narodne novine.

Petrović, B., Jovašević, D., Ferhatović, A. (2016): *Krivično pravo 2*. Sarajevo: Pravni fakultet.

Sauer, W. (1954). *System des Strafrechts. Allgemeiner teil*. Koln-Berlin: Duncker, Humboldt.

Selinšek, Lj. (2007). *Kazensko pravo. Opšti i posebni deo*. Ljubljana: Založba GV.

Симић, И., Трешњев, А. (2010). *Кривични законик са краћим коментаром*. Београд: Инг про.

Стојановић, З. (2000). *Кривично право. Општи део*. Београд: Службени гласник.

Schmidhaeuser, E. (1983). *Strafrecht. Allgemeiner teil*. 2. Auflage. Tubingen: Mohr Siebeck.

Schonke, A., Schroder, H. Lenckner, T., et al.(2010). *Strafgesetzbuch. Kommentar*. 28. Auflage. Munchen: Beck. *(2012). *Strafgesetzbuch. StGB*. 50. Auflage. Munchen: Deutscher Taschenbuch Verlag.

Triffterer, O. (1994). *Osterreichisches Strafrecht. Allgemeiner teil*. Wien – New York: ETC Publishing.

Turković et al. (2013). *Komentar Kaznenog zakona*. Zagreb: Narodne novine.

Foregger, E., Serini, E. (2004). *Strafgesetzbuch*. Wien: Manzsche Verlag.

Horvatić, Ž. (2003). *Kazneno pravo. Opći dio*. Zagreb: Pravni fakultet. * (2013). *Code penal du France*. Version consolidee au 7 aout 2013. Paris.

Чејовић, Б. (2002). *Кривично право. Општи део*. Београд: Службени лист.

Curtius, K., Keyzers Curtius, H. (1955). *Rechtslexikon fur alle*. Heidelberg: C.F. Muller.

Weigend, T. (2012). *Strafgesetzbuch*. 50. Auflage. Munchen: Beck.

Прописи

Bundesgesetz. Strafgesetzbuch – StGB.BGBl 1974/60.

Dragan Jovašević, LL.D

Full Professor,

Faculty of Law, University of Niš

THE SUSPENDED SENTENCE IN GERMAN CRIMINAL LAW

Summary

From the ancient times until today, criminal law in all countries has provided different criminal sanctions as social control measures. These are court-imposed coercive measures that take away or limit certain rights and freedoms of criminal offenders. Sanctions are applied to natural or legal persons who violate the norms of the legal order and cause damage or endanger other legal goods that enjoy legal protection. In order to effectively protect social values jeopardized by the commission of crime, state legislations prescribe several kinds of criminal sanctions: 1) penalties, 2) precautions, 3) safety measures, 4) penalties for juvenile offenders, and 5) sanctions for legal persons. Penalties are the basic, the oldest and the most important type of criminal sanctions. They are prescribed for the largest number of criminal offences. Imposed instead of or alongside with penalties, warning measures have particularly important role in jurisprudence. Since they were introduced in the system of criminal sanctions in the early 20th century, there has been a notable increase in the application of these measures, particularly in cases involving negligent and accidental offences, and minor offences that do not cause serious consequences, whose perpetrators are not persons with criminal characteristics. Warning measures (suspended sentence) are envisaged in all contemporary criminal legislations, including the German legislation. Suspended sentence is a conditional stay of execution of the sentence of imprisonment for a specified time, provided that the convicted person fulfills the imposed obligations and does not commit another criminal offense. Two conditions must be fulfilled for the application of these sanctions: a) the formal requirement, which is attached to the sentence of imprisonment; and b) the substantive requirement, which implies the court assessment that the application of these sanctions is justified and necessary in a particular case. Many modern legislations include two different types of conditional convictions: 1) ordinary (classical) suspended sentence, and 2) a suspended sentence with supervision. If the convicted person fails to comply with a court order, the law provides for the mandatory or optional revocation of the suspended sentence.

Keywords: *crime, German legislation, court, criminal sanctions, warning measures, suspended sentence.*